

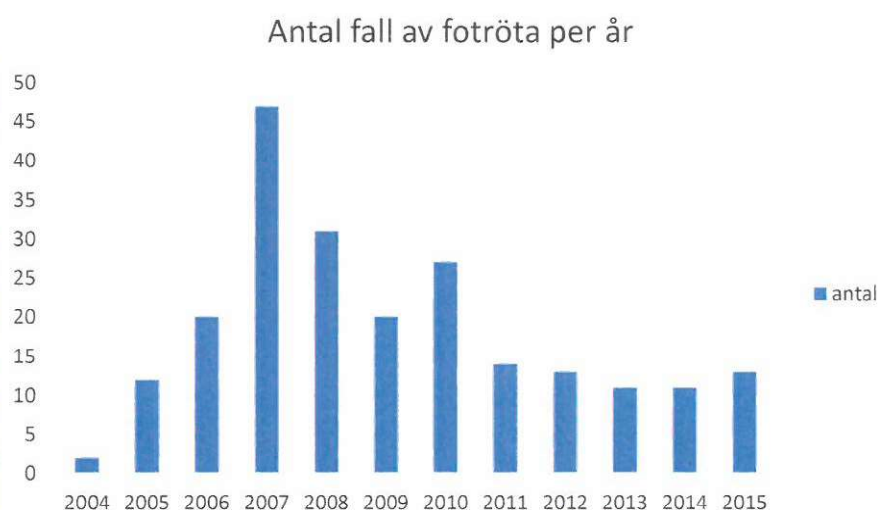
Populärvetenskaplig sammanfattning

Projekttitel: "Fotröta hos får"

I Sverige diagnostiserades fotröta för första gången 2004. Det frivilliga kontrollprogrammet Klövkontrollen bygger på regelbundna kontroller av klövarna och syftet är att sanera drabbade besättningar samt att möjliggöra en livdjurshandel med fotrötecertifierade djur.

Antal nya fall av fotröta under 2015 är fortsatt på en låg nivå. Den enighet som redan från början fanns inom näringen om att besättningar med fotröta inte ska sälja livdjur har varit mycket betydelsefull för utvecklingen.

Figur 1. Antal kända nya fotrötesmittade besättningar per år under perioden 2004-2015



Den status som tilldelas om besättningen bedöms frisk kallas F-status. Friska besättningar får F-status och sjuka erbjuds sanering. Vid anslutning till Klövkontrollen undersöker en veterinär specialutbildad i klinisk fotrötediagnostik alla klövar på samtliga livdjur. Veterinärkontrollen genomförs från och med mitten av augusti till mitten av oktober. Då har djuren gått igenom den provocerande period av fukt och värme som behövs för att fotröta ska utvecklas. Veterinären inspekterar alla klövar på samtliga livdjur i besättningen och provtar fem klövar för analys avseende virulent (aggressiv) *Dichelobacter nodosus*. Analysen detekterar en proteasgen (aprV2), som finns hos virulenta *D. nodosus* stammar.

För besättningar som sanerats mot fotröta kan en veterinär genomgång för F-status göras under samma tidsperiod (augusti-oktober) ca 10 månader efter sanering. Vid baggauktionerna i Jönköping, Uppsala och på Gotland är F-status ett krav.

F-status förnyas årligen genom antingen veterinär kontroll eller egenkontroll. Vid egenkontroll kompletterar djurägaren sin egen klövkontroll med en skriftlig dokumentation av rutiner, kontakter, karantänsförfarande, karantänsbehandling och observationer avseende klövhälsoläget under det gångna året.

Med dokumentationen som underlag görs en riskvärdering som ligger till grund för förnyat F-status. Under 2015 har 327 besättningar tilldelats F-status. Av dessa har 70 genomgått veterinärkontroll och 257 har utfört egenkontroll med efterföljande riskvärdering.

En effekt med Klövkontrollen är att regelverket i programmet kräver isolering vid inköp av djur (förebygger även andra smittsamma djursjukdomar). Fokus inom programmet är att skydda sig

mot smitta och som sidoeffekt nås högre generell biosäkerhet inom fårnäringen pga. kontrollprogrammet och dess rekommendationer.

Eftersom programmet bygger på regelbundna klövkontroller som genomförs av veterinär och djurägare ökar kunskapen även om andra klövsjukdomar än fotröta, liksom medvetenheten om klövhälsans betydelse.